

Embargo do branja.
Velja govorjena beseda.

GOVOR PREDSEDNIKA DRŽAVNEGA ZBORA DR. MILANA BRGLEZA NA PODELITVI
JESENKOVIH NAGRAD IN 70. LETNICI BIOTEHNIŠKE FAKULTETE V LJUBLJANI
Ljubljana, 14. marec 2017

Spoštovani gospod dekan dr. Miha Humar,
cenjeni nagrajenci in nagrajenke,
gospe in gospodje,

v veliko veselje in čast mi je, da sem danes z vami. Ne veseli me le častitljivih 7 desetletji Biotehniške fakultete, temveč se še kako razveselim vedno novih znanstvenih dosežkov in študijskih uspehov, s katerimi Slovenci in Slovenke bogatimo domačo in svetovno zakladnico znanja, hkrati pa znova in znova dokazujemo, da nismo le pregovorno delaven narod, temveč tudi izobražen in inovativen narod, narod, ki kljub maloštevilnosti premore ogromno znanja, a žal morda nekoliko manj samozavesti.

Ko sem razmišljal o današnjem govoru, sem se za trenutek znašel v zagati. Kaj naj družboslovec pove naravoslovcem? Mar niso naša zanimanja »svetlobna leta« narazen? Ali sploh »govorimo isti jezik«? Pa vendar, znanost je enostavno – znanost in raziskovanje je enostavno – raziskovanje. Ne glede na področje našega zanimanja, nas združujejo in povezujejo vedoželjnost, želja po odkrivanju, želja po raziskovanju, želja, da se dokopljemo do novih spoznanj, do novih odkritij. Nova znanja in spoznanja pa so tista, ki, če so le pravilno uporabljena in ne zlorabljena, v veliki meri prispevajo k blagostanju družbe in okolja.

Človeku prirojena radovednost in vedoželjnost sta omogočili razmah intelektualne dejavnosti, s tem pa razcvet znanosti in raziskovanj. Vse to je postalo gonilna sila razvoja in še več. Znanje in znanost sta, kot sem ob eni izmed drugih priložnosti nedavno že izpostavil, velikokrat povzročala in

spodbujala vzpone in zatone civilizacij. S svojimi neposredno uporabnimi rezultati in njihovim prenosom v prakso pa sta postala tudi instrument nacionalnih politik.

V zadnjih nekaj desetletjih je znanost prodrla na prav vsa področja življenja. To pa seveda pomeni tudi veliko odgovornost za tiste, ki se z znanostjo ukvarjate oziroma ukvarjamo. Ne gre le za odgovornost do predmeta preučevanja, temveč tudi za odgovornost do sebe, do okolice, do družbe, do sveta, oziroma, kot je dejal Francois Rabelais: »Znanje brez vesti je uničujoče za dušo.«.

Slednje zagotovo še posebej velja za biotehnologijo, ki je bila v zadnjih 50-ih letih deležna izjemnega razvoja, veliki pa so tudi obeti za prihodnost, saj ima izjemen razvojni potencial. Vse kaže, da bo v prihodnosti celo ena strateških panog in da smo že priča biotehnološki revoluciji, ki bo na nas morda vplivala močnejše in bolj neposredno kot vse druge tehnološke revolucije v zgodovini. In prav zaradi tega mora biti nadaljnji razvoj biotehnologije dobro premišljen, torej takšen, ki bo upošteval morebitne nevarnosti in tveganja, vključno z etičnimi vprašanji.

Verjamem, da se na Biotehniški fakulteti povedanega zelo dobro zavedate in ste na omenjene vidike tudi posebej pozorni, saj ne nazadnje svoje dragoceno poslanstvo opravljate že dolgih in bogatih 70 let. V vsem tem času se je fakulteta razvijala in prilagajala spremembam, potrebam časa in razvojnim trendom. V osnovi *»formirana z namenom, da v Sloveniji prvič v zgodovini oblikuje svojo univerzitetno šolstvo in dvigne raven znanja na področju hrane, gospodarjenja z gozdom in veterinarstva ter na ta način pospeši tudi splošen gospodarski in družbeni razvoj«*, je Biotehniška fakulteta tekom let prerasla v največjo akademsko ustanovo v Sloveniji na področju ved o življenju in naravi, katere vsebine, za razliko od prvotnih, večinoma niso več usmerjene v proizvodnjo in zagotavljanje prehranske varnosti, temveč v razvoj novega znanja. Posledično se lahko Biotehniška fakulteta danes pohvali z bogato, mednarodno prepoznano in uveljavljeno raziskovalno dejavnostjo, ki ji omogoča, da vse bolj uspešno odgovarja tudi na najbolj zahtevna vprašanja in najtežje izzive ter dileme sodobnega časa. Teh ni malo in segajo od varovanja okolja, krajine in naravne dediščine, trajnostnega razvoja in trajnostne rabe virov, pa do varnosti, pridelave

in predelave hrane, sodobne biotehnologije, zdravja prebivalstva in odkrivanja ter razvoja novih zdravil, naprednih terapij in cepiv, a gotovo nisem zaobjel vsega.

Prof. dr. Janez Hribar je pred 10 leti, torej ob 60. obletnici Biotehniške fakultete, zapisal, da tujega znanja ne moremo preprosto prenašati na naše okolje, zato je potrebno izobraziti domače strokovnjake in izvajati za Slovenijo pomembne raziskave. Ne bi se mogel bolj strinjati, a naj ob 70. obletnici fakultete sam k temu dodam, da je doseganje vrhunskih znanstvenih dosežkov možno le v razvojno usmerjenem okolju, kar Biotehniška fakulteta prav gotovo je in kar nenehno tudi dokazuje tako s svojim pedagoškim kot tudi raziskovalnim in strokovno-razvojnim delom. Poleg kompleksnosti in zahtevnosti vprašanj, na katera uspešno iščete odgovore in zaradi česar predstavlja vaša raziskovalna dejavnost izjemen družbeni doprinos, pa vas odlikuje tudi delo s študenti, ki svoje najnovejše znanje s področja biotehniških ved nato uporabljajo v praksi ter svoje izkušnje nadalje delijo z mlajšimi kolegi. Iz vašega dela in delovanja, vsaj tako vidim sam, pa menim, da nikakor nisem edini, izhaja tudi vaše zavedanje o pomembnosti in dragocenosti poslanstva, ki ga opravljate.

Spoštovani,

temelj razvoja družbe in s tem zagotavljanja kakovosti življenja vseh nas so zagotovo inovativni in drzni posamezniki, ki s svojimi idejami in s svojim pogumom, odkrivati neznano, spreminjajo svet na boljše. Eden takšnih je bil tudi dr. Fran Jesenko, človek, ki sodi med svetovno znane genetike in čigar delo je pomembno vplivalo na raziskave križanja rastlin. Ob njegovi smrti je časopis Jutro zapisal takole: »Spet je izgubil naš rod odličnega, samoniklega, odločnega in nadvse dobrega moža, ki se je z lastnimi močmi povzpel med zbor svetovnih duhov, ki odkrivajo človeštvu v prid, kakor novodobni Prometeji skrivnosti matere narave«.

Jesenkove nagrade, ki nosijo ime po tem velikem Slovencu in bodo danes podeljene, predstavljajo torej veliko priznanje za izjemno pedagoško, raziskovalno in operativno delo z biotehniškega področja, nagrado za dosežke, ki so na tem področju pustili poseben pečat. Verjamem, da gredo v

prave roke – ne le z vidika nadaljevanja tradicije dr. Frana Jesenka, ampak tudi in predvsem z vidika ohranjanja vrednot, v katere je verjel, vrednot, ki so danes še pomembnejše kot kdajkoli prej. Dr. Fran Jesenko namreč ni bil le velik znanstvenik in izjemen učitelj, katerega znanstveni izsledki s področja genetike so odmevali v vseh najvišjih znanstvenih krogih, temveč je bil s svojim zagovarjanjem varovanja narave in opozarjanjem na ohranjanje biodiverzitete že tedaj daleč pred svojim časom. Jesenkova nagrada zatorej ni le priznanje, ampak tudi velika odgovornost. Odgovornost slediti tem načelom in vrednotam ter jih, v tem okoljsko in trajnostno vse bolj ogroženem svetu, prenašati na prihodnje rodove.

Spoštovani gospod dekan,
nagrajenke in nagrajenci,
spoštovani gospe in gospodje,

»To, kar vemo, je kapljica; to česar ne vemo, je morje,« so besede Isaaca Newtona. Najbrž se vsi v tej dvorani s tem strinjamo, saj izzivov danes ni manj, morda so le drugačni, dan za dnem pa se, kljub vsem novim dognanjem, soočamo še z novimi.

Naj moje današnje misli zato ob sedemdesetletnici Biotehniške fakultete zaokrožim z iskreno čestitko vsem, ki soustvarjate to zgodbo, prav tako tistim, ki so v minulih desetletjih bili del njenega poslanstva. Obenem za izjemne dosežke in izjemen doprinos k znanosti iskreno čestitam tudi vsem današnjim nagrajencem in nagrajencem.

Hvala za pozornost in še veliko uspehov pri vašem delu!